

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки України
від 11 лютого 2022 р. № 153

**Програма предметного тесту з економіки та міжнародної економіки
єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для
здобуття ступеня магістра**

УЗАГАЛЬНЕНА СТРУКТУРА ПРЕДМЕТНОГО ТЕСТУ

Найменування розділу	Питома вага розділу
1. Мікроекономіка	19-21 %
2. Макроекономіка	19-21 %
3. Економіка підприємства	29-31 %
4. Система міжнародних економічних відносин	29-31 %

Когнітивні рівні, необхідні для відповіді на запитання за темою:

Рівень А. Знання.

Рівень В. Знання, розуміння.

Рівень С. Знання, розуміння, застосування.

Рівень D. Знання, розуміння, застосування та аналіз/синтез/оцінка.

ДЕТАЛІЗОВАНА СТРУКТУРА ПРЕДМЕТНОГО ТЕСТУ

№	Найменування розділу/теми та її зміст	Питома вага, %	Когнітивний рівень
1.	РОЗДІЛ 1. МІКРОЕКОНОМІКА	19-21	
1.1.	Основи економіки. Ефективність використання ресурсів	2,5-3,5	
1.1.1.	Предмет і функції економічної науки. Рівні економічного аналізу. Визначення: Макроекономіка. Мікроекономіка. Мезоекономіка. Мегаекономіка.	0,8-1,2	А
1.1.2.	Проблема обмеженості ресурсів і необхідності вибору. Межа виробничих можливостей (крива трансформації). Альтернативна вартість. Економічна ефективність.	0,8-1,2	С

№	Найменування розділу/теми та її зміст	Питома вага, %	Когнітивний рівень
1.1.3.	Загальнонаукові методи економічного аналізу. Граничний аналіз. Економічні показники. Номінальні і реальні змінні. Поняття нормативної і позитивної економіки.	0,8-1,2	В
1.2.	Попит, пропозиція та ринковий механізм	4-6	
1.2.1.	Попит і закон попиту. Аналіз змін попиту та величини попиту. Нецінові визначники попиту.	0,8-1,2	С
1.2.2.	Суть та види еластичності попиту. Цінова еластичність попиту і загальний виторг виробника. Економічна інтерпретація значень коефіцієнтів різних видів еластичності попиту.	0,8-1,2	Д
1.2.3.	Пропозиція і закон пропозиції. Аналіз змін пропозиції та величини пропозиції. Нецінові визначники пропозиції. Цінова еластичність пропозиції.	0,8-1,2	С
1.2.4.	Ринкова рівновага. Визначення рівноважної ціни та рівноважної кількості товару. Надлишок виробника і надлишок споживача. Вплив змін попиту й пропозиції на рівноважну ціну та рівноважну кількість товару на ринку.	0,8-1,2	В
1.2.5.	Прямий і непрямий вплив держави на ринкову рівновагу. Наслідки запровадження максимальних і мінімальних цін. Аналіз впливу непрямих податків, дотацій і субсидій на ринкове становище покупців і продавців. Чисті втрати суспільства.	0,8-1,2	Д
1.3.	Теорії поведінки споживача	3,5-4,5	
1.3.1.	Корисність в економічній науці і проблема її виміру. Функція корисності. Сукупна і гранична корисність. Закон спадної граничної корисності блага.	0,8-1,2	В
1.3.2.	Сутність раціонального вибору споживача. Поняття «рівноваги споживача». Правило рівноваги споживача за умови споживання набору благ.	0,8-1,2	С
1.3.3.	Криві байдужості (індиферентності) та їх властивості. Коефіцієнт граничної норми заміни (заміщення) благ. Карта кривих байдужості.	0,8-1,2	В
1.3.4.	Бюджетне обмеження та можливості споживача. Рівновага споживача з позицій порядкового (ординалістського) підходу. Реакція споживача на зміну цін товарів і доходу споживача. Модель (крива) «дохід – споживання». Модель (крива) «ціна – споживання».	0,8-1,2	С
1.4.	Теорія виробництва і витрат	3,5-4,5	
1.4.1.	Параметри функціонування підприємства як мікроекономічної моделі. Суть виробництва. Технологія виробництва. Поняття і параметри виробничої функції. Виробнича функція з одним	0,8-1,2	В

№	Найменування розділу/теми та її зміст	Питома вага, %	Когнітивний рівень
	змінним фактором. Закон спадної граничної продуктивності змінного фактора виробництва. Сукупний, середній та граничний продукт, їх взаємозв'язки. Стадії виробництва.		
1.4.2.	Виробнича функція з двома змінними факторами. Крива виробничої байдужості (ізокванта): поняття і властивості. Лінія однакових витрат виробництва (ізокоста). Правило рівноваги виробника.	0,8-1,2	В
1.4.3.	Економічний і бухгалтерський підходи до визначення витрат виробництва. Явні і неявні витрати виробництва. Економічний, бухгалтерський і нормальний прибуток.	0,8-1,2	С
1.4.4.	Постійні, змінні, сукупні витрати виробництва. Середні і граничні витрати виробництва у короткостроковому і довгостроковому періодах. Постійний, зростаючий та спадний ефекти масштабу виробництва.	0,8-1,2	С
1.5.	Ринкові структури. Досконала конкуренція, монополія, монополістична конкуренція, олігополія	3,5-4,5	
1.5.1.	Сутність ринкової структури. Види ринкових структур.	0,8-1,2	А
1.5.2.	Суть, ознаки та умови функціонування ринку досконалої конкуренції. Ефективність ринку досконалої конкуренції. Умови рівноваги фірми-досконалого конкурента у довгостроковому і короткостроковому періодах.	0,8-1,2	С
1.5.3.	Характерні ознаки ринкової структури чистої монополії. Види монополій. Порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Суспільні втрати від діяльності монополіста. Умови рівноваги монополіста у довгостроковому і короткостроковому періодах.	0,8-1,2	В
1.5.4.	Характерні ознаки ринкової структури монополістичної конкуренції. Нецінова конкуренція в умовах монополістичної конкуренції. Умови рівноваги виробника у довгостроковому і короткостроковому періодах. Ефективність монополістичної конкуренції. Особливості організації олігопольного ринку. Види олігополій. Економічні наслідки олігополії.	0,8-1,2	С
2	РОЗДІЛ 2. МАКРОЕКОНОМІКА	19-21	
2.1.	Макроекономічні показники в системі національних рахунків	4-6	
2.1.1.	Основні показники системи національних рахунків та методи їх визначення: Валовий внутрішній продукт (ВВП), Валовий національний продукт (ВНП), Чистий внутрішній продукт (ЧВП), Національний дохід (НД). Три методи обчислення ВВП.	0,8-1,2	С

№	Найменування розділу/теми та її зміст	Питома вага, %	Когнітивний рівень
2.1.2.	Індекси цін та їх види. Індекс споживчих цін (ІСЦ). Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор ВВП. Зведення номінального до реального ВВП. Інфлювання і дефлювання.	0,8-1,2	С
2.1.3.	Кейнсіанські функції споживання і заощадження. Гранична схильність до споживання та до заощадження. Середня схильність до споживання і до заощадження. Чинники споживання та заощадження.	0,8-1,2	В
2.1.4.	Суть та види інвестицій (валові і чисті; реальні і фінансові; короткострокові та довгострокові; прямі і портфельні; венчурні і безризикові). Автономні і похідні (індуковані) інвестиції. Мультиплікатор інвестицій.	0,8-1,2	А
2.1.5.	Сукупні видатки. Рівноважний рівень ВВП. Кейнсіанський хрест. Мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків. Інфляційний і рецесійний розриви.	0,8-1,2	С
2.2.	Сукупний попит і сукупна пропозиція	2,5-3,5	
2.2.1.	Сукупний попит: суть та структура. Цінові та нецінові чинники впливу на сукупний попит. Крива сукупного попиту та її переміщення.	0,8-1,2	В
2.2.2.	Сукупна пропозиція: суть та чинники впливу. Крива сукупної пропозиції та її переміщення. Сукупна пропозиція в короткостроковому та довгостроковому періодах.	0,8-1,2	В
2.2.3.	Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції в короткостроковому та довгостроковому періодах.	0,8-1,2	С
2.3.	Макроекономічна нестабільність	3,5-4,5	
2.3.1.	Діловий цикл та його фази (спад, дно, піднесення, вершина). Причини економічних коливань. Малі, середні та довгі цикли.	0,8-1,2	В
2.3.2.	Інфляція: суть, причини виникнення, види та соціально-економічні наслідки. Рівень та темп інфляції.	0,8-1,2	Д
2.3.3.	Антиінфляційна політика: суть та види (активна, пасивна).	0,8-1,2	С
2.3.4.	Безробіття та його види (структурне, фрикційне, циклічне). Природна норма безробіття. Рівень безробіття.	0,8-1,2	С
2.4.	Грошовий ринок та банківська система. Монетарна політика держави	2,5-3,5	
2.4.1.	Грошовий ринок та його агрегати.	0,8-1,2	А
2.4.2.	Попит на гроші. Пропозиція грошей. Простий депозитний мультиплікатор. Рівновага на грошовому ринку.	0,8-1,2	В

№	Найменування розділу/теми та її зміст	Питома вага, %	Когнітивний рівень
2.4.3.	Монетарна політика: суть, цілі та види (політика «дорогих» і «дешевих» грошей).	0,8-1,2	В
2.5.	Фіскальна політика: суть, види (дискреційна та недискреційна). Крива Лаффера	0,8-1,2	В
2.6.	Економічне зростання: суть та типи (екстенсивний та інтенсивний). Фактори економічного зростання.	0,8-1,2	В
2.7.	Людські ресурси та людський розвиток. Сталий людський розвиток. Складові індексу людського розвитку	0,8-1,2	А
2.8.	Соціальна економіка та політика.	1,5-2,5	
2.8.1.	Об'єкти та суб'єкти соціальної політики. Види та інструменти соціальної політики.	0,8-1,2	А
2.8.2.	Державні соціальні стандарти (прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата, мінімальна пенсія).	0,8-1,2	В
3	РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА	29-31	
3.1	Основи функціонування підприємства	3,5-4,4	
3.1.1.	Підприємство як суб'єкт господарювання: <i>сутність</i> та <i>напрями діяльності</i> (маркетингова, управлінська, фінансово-економічна, виробнича, обліково-контрольна, інноваційна).	0,8-1,2	В
3.1.2.	<i>Види підприємств</i> (за метою і характером діяльності: комерційні та некомерційні; за формою власності: приватні, колективні, комунальні, державні, змішані; за національною належністю капіталу: національні, з іноземними інвестиціями, іноземні, змішані; за масштабами діяльності: великі, середні та малі) та їх <i>об'єднань</i> (асоціація, кооперація, консорціум, концерн, картель, трест, промислово-фінансові групи, холдинги).	0,8-1,2	В
3.1.3.	Середовище господарювання підприємства: внутрішнє (мікросередовище), проміжне (мезосередовище) та зовнішнє (макросередовище).	0,8-1,2	В
3.2.	Структура та управління підприємством	3,5-4,4	
3.2.1.	Функції (планування, організація, мотивація, контроль) та методи управління підприємством (організаційні, економічні та соціально-психологічні).	0,8-1,2	В
3.2.2.	Типи організаційних структур управління підприємствами (лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, матрична та дивізіональна).	0,8-1,2	В
3.2.3.	Поняття виробничої структури та соціальної інфраструктури підприємства.	0,8-1,2	В

№	Найменування розділу/теми та її зміст	Питома вага, %	Когнітивний рівень
3.2.4.	Техніко-технологічна база підприємства та суспільні форми організації виробництва (концентрація, спеціалізація, кооперування, комбінування, конверсія і диверсифікація).	0,8-1,2	С
3.3.	Планування діяльності підприємства	6-8	
3.3.1.	Планування: сутність та різновиди планів підприємства. Стратегічне, тактичне і оперативне планування: сутність та часові межі.	0,8-1,2	В
3.3.2.	Бізнес-план: визначення та його розділи (резюме; опис продукції (послуг); маркетинг-план; виробничий план; організаційний план; фінансовий план; оцінка ризиків).	1,5-2,5	В
3.3.3.	Поняття економіко-математичної моделі та моделювання. Класифікація моделей. Поняття адекватності моделі. Модель «чорної скриньки». Основні етапи побудови економіко-математичної моделі.	1,5-2,5	А
3.3.4.	Поняття статистичної залежності між змінними. Суть кореляційного зв'язку. Критерії оцінювання статистичної значущості лінійного зв'язку.	1,5-2,5	В
3.4.	Ресурсне забезпечення діяльності підприємства	5-7	
3.4.1.	Основний капітал (необоротні матеріальні активи): сутність, видова структура, знос, амортизація, фондоддача, фондомісткість та фондоозброєність.	1,5-2,5	С
3.4.2.	Оборотний капітал (оборотні активи): сутність, видова структура, коефіцієнт оборотності та тривалість одного обороту.	1,5-2,5	С
3.4.3.	Нематеріальні ресурси та нематеріальні активи: сутність, види та амортизація.	0,8-1,2	В
3.4.4.	Інновації: сутність, різновиди та інноваційний процес.	0,8-1,2	В
3.5.	Витрати та результати діяльності підприємства	5-7	
3.5.1.	Собівартість продукції та кошторис витрат (матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати).	0,8-1,2	С
3.5.2.	Ціна на продукцію (послуги): сутність та функції (обліково-вимірювальна, розподільча та стимулююча). Різновиди цін (договірні, вільні, регульовані; роздрібні та оптові).	1,5-2,5	С
3.5.3.	Дохід та прибуток підприємства (валовий та чистий).	1,5-2,5	В
3.5.4.	Ефект та ефективність діяльності підприємства: сутність та відмінності.	0,8-1,2	В

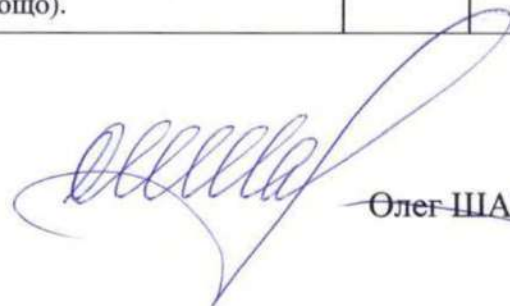
№	Найменування розділу/теми та її зміст	Питома вага, %	Когнітивний рівень
3.6.	Персонал підприємства. Економіка праці	3,5-4,5	
3.6.1.	Персонал підприємства, категорії персоналу. Мотивація персоналу: сутність та методи (економічні і неекономічні).	0,8-1,2	B
3.6.2.	Сутність заробітної плати як соціально-економічної категорії. Номінальна і реальна заробітна плата. Форми оплати праці.	1,5-2,5	C
3.6.3.	Соціально-трудова відносина на підприємстві: сутність поняття. Суб'єкти соціально-трудова відносин: держава, роботодавці та наймані працівники.	0,8-1,2	B
4	РОЗДІЛ 4. СИСТЕМА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН	29-31	
4.1.	Міжнародна економічна система	2,5-3,5	
4.1.1.	Міжнародна економічна система: сутність та її елементи. Міжнародний поділ праці.	0,8-1,2	B
4.1.2.	Міжнародні економічні відносини, суб'єкти, об'єкти та структурні рівні (підприємства, міждержавний, регіональний, світовий) міжнародних економічних відносин.	0,8-1,2	B
4.1.3.	Форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля товарами, міжнародна торгівля послугами, міжнародний рух капіталу, міжнародна міграція робочої сили, міжнародне науково-технічне співробітництво, міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини, міжнародна економічна інтеграція.	0,8-1,2	B
4.2.	Міжнародна торгівля товарами та послугами	6-8	
4.2.1.	Теорії міжнародної торгівлі (докласичні теорії міжнародної торгівлі, класичні, неокласичні та альтернативні).	0,8-1,2	A
4.2.2.	Форми, методи та показники міжнародної торгівлі товарами.		
4.2.2.1.	Поняття та форми міжнародної торгівлі: традиційна (експорт та імпорт), компенсаційна (зустрічні закупівлі, бартерна торгівля, зворотні закупівлі, промислові компенсаційні угоди), торгівля за кооперацією; торгівля в режимі найбільшого сприяння, преференційна, дискримінаційна.	0,8-1,2	B
4.2.2.2.	Методи міжнародної торгівлі товарами. Міжнародна торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами та через організовані товарні ринки (біржі, аукціони).	0,8-1,2	B
4.2.2.3.	Показники міжнародної торгівлі: 1) обсягові (зовнішньоторговельний оборот; генеральна торгівля; індекс фізичного обсягу зовнішньої торгівлі); 2) результативні (сальдо торговельного балансу; сальдо балансу поточних операцій; індекс	0,8-1,2	C

№	Найменування розділу/теми та її зміст	Питома вага, %	Когнітивний рівень
	стану торговельного балансу; індекс концентрації експорту; коефіцієнт імпоротної залежності країни; індекс «умов торгівлі»); 3) інтенсивності (обсяги експорту, імпорту на душу населення; експортна квота; імпортна квота; зовнішньоторговельна квота; інтенсивність внутрішньогалузевого обміну); 4) економічної ефективності (ефективність зовнішньої торгівлі, коефіцієнт ефективності експорту країни).		
4.2.3.	Зовнішньоторговельний контракт: види, структура, функції. Міжнародні торговельні терміни (ІНКОТЕРМС-2020).	0,8-1,2	В
4.2.4.	Регулювання міжнародної торгівлі товарами та послугами: тарифні та нетарифні інструменти торговельної політики. Класифікація ЮНКТАД нетарифних інструментів. Макроекономічні ефекти застосування тарифних і нетарифних методів для малої та великої економіки.	0,8-1,2	С
4.2.5.	Види послуг у міжнародній торгівлі за класифікацією СОТ (ГАТС).	0,8-1,2	А
4.3.	Міжнародний рух капіталу	4-6	
4.3.1.	Форми і чинники міжнародного руху капіталу.	0,8-1,2	А
4.3.2.	Прямі іноземні інвестиції: сутність та форми. Портфельні інвестиції: сутність та інструменти міжнародного портфельного інвестування. Види інвестиційних операцій з цінними паперами (інструменти участі в капіталі, боргові цінні папери).	0,8-1,2	В
4.3.3.	Міжнародний інвестиційний ринок: сутність, специфіка, структура. Міжнародний ринок акцій. Міжнародний ринок облігацій. Ринок похідних інструментів (форвардні та ф'ючерсні контракти, опціони та свопи).	0,8-1,2	В
4.3.4.	Інвестиційна привабливість та система показників, що її характеризують. Інвестиційний клімат країни: поняття та головні складові. Інвестиційна привабливість та інвестиційний клімат України.	0,8-1,2	С
4.3.5.	Форми та методи міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності: захист інвестицій, державні гарантії, адміністративна і дипломатична підтримка, страхування інвестицій, уникнення подвійного оподаткування. Інституційне регулювання інвестиційної діяльності: ЮНКТАД, двосторонні, багатосторонні угоди, угода про пов'язані з торгівлею інвестиційні заходи (ТРІМС), угода про захист іноземних інвестицій.	0,8-1,2	А
4.4.	Міжнародна трудова міграція. Світовий ринок праці	3,5-4,5	
4.4.1.	Поняття міжнародної міграції робочої сили. Зовнішня і внутрішня міграція робочої сили; міжнародна міграція робочої сили: еміграція, імміграція, реїміграція.	0,8-1,2	А

№	Найменування розділу/теми та її зміст	Питома вага, %	Когнітивний рівень
4.4.2.	Основні причини, напрямки та закономірності міжнародної міграції робочої сили. Міжнародні центри тяжіння робочої сили. Країни походження трудової міграції. Соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили: країни-реципієнти, країни-донори.	0,8-1,2	B
4.4.3.	Світовий ринок праці: сутність та специфіка, функції та сегменти. Географічна та галузева структура світового ринку праці. Поняття та форми неформальної зайнятості у світовому ринку праці. Регулювання міжнародної міграції праці: рівні (національні, міжнародний); методи (економічні, адміністративні, інституційні). Міжнародна організація праці в глобальній системі регулювання трудової міграції.	0,8-1,2	B
4.4.4.	Україна в міжнародних міграційних процесах: наслідки, переваги та загрози. Головні чинники еміграції та країни-реципієнти робочої сили з України.	0,8-1,2	B
4.5.	Міжнародне науково-технічне співробітництво	2,5-3,5	
4.5.1.	Сутність технологій і міжнародного технологічного трансферу. Форми передачі та захисту технологій. Способи комерційного і некомерційного міжнародного трансферу технологій.	0,8-1,2	B
4.5.2.	Інституційне регулювання світового ринку технологій: Угода з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності СОТ (ТРИПС), комітет з передачі технологій Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ).	0,8-1,2	B
4.5.3.	Пріоритетні напрями розвитку міжнародного технологічного обміну для України.	0,8-1,2	B
4.6.	Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини.	4-6	
4.6.1.	Валюта: поняття, типи та види. Резервні валюти. Валютний курс та валютне котирування. Фактори впливу на валютний курс. Валютні режими. Паритет купівельної спроможності валют. Валютна система. Типи валютних систем: національна, регіональна (міжнародна), світова. Еволюція світової валютної системи. Європейська валютна система.	0,8-1,2	B
4.6.2.	Світовий валютний ринок: сутність, функції, структура, суб'єкти. Поняття та види валютних операцій (поточні, валютні операції, пов'язані з рухом капіталу, відкриття та ведення валютних рахунків, неторгові операції, операції із залучення та розміщення валютних коштів, конверсійні операції (угоди з негайною поставкою, строкові (форвардні, ф'ючерсні, опціони з валютою)), свопи, валютний арбітраж).	0,8-1,2	B

№	Найменування розділу/теми та її зміст	Питома вага, %	Когнітивний рівень
	Валютне регулювання, його види. Валютна політика та її інструменти (валютна інтервенція, валютний демпінг, дисконтна політика, девальвація та ревальвація, валютні обмеження).		
4.6.3.	Міжнародний кредит: поняття, функції та форми. Зовнішній борг. Види та показники зовнішнього боргу. Методи та інструменти управління зовнішнім боргом. Інституційне регулювання міжнародних кредитних відносин: МВФ, група Світового банку, Лондонський та Паризький клуби кредиторів.	0,8-1,2	C
4.6.4.	Міжнародні розрахунки: поняття, форми (документарні (акредитив, інкасо), недокументарні (аванс, платіж на відкритий рахунок, банківський переказ, розрахунки з використанням чеків, векселів, пластикових карток, консигнація) та типи (національною валютою, міжнародною колективною валютою, золотом, клірингові розрахунки). Валютний кліринг: поняття, причини використання, види (за обсягом операцій, за волевиявленням сторін, за способом регулювання сальдо).	0,8-1,2	B
4.6.5.	Платіжний баланс: поняття, структура (рекомендації МВФ, 6-е видання), фактори впливу та методи врівноваження.	0,8-1,2	B
4.7.	Міжнародна економічна інтеграція	2,5-3,5	
4.7.1.	Типи міжнародної економічної інтеграції: преференційна зона торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, повна економічна інтеграція. Зона вільної торгівлі України з ЄС як поглиблена та всеохоплююча. Організаційні форми співробітництва Україна-НАТО в економічній сфері.	1,5-2,5	B
4.7.2.	Економічні ефекти міжнародної економічної інтеграції. Статичні (створення торгівлі, відхилення торгівлі) та динамічні ефекти (вигоди від спеціалізації, ефекту масштабу; зростання добробуту; поліпшення платіжного та торговельного балансів; розвиток структури торгівлі; залучення інвестицій тощо).	0,8-1,2	B

Генеральний директор директорату
фахової передвищої, вищої освіти

Олег ШАРОВ